

U.G. 6th Semester Examination - 2023**SANSKRIT****[HONOURS]****Course Code : SANS-H-CC-T-14****Full Marks : 60****Time : 2½ Hours***The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any ten questions in Sanskrit Language with Devanāgarī Script: 10×2=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेया :

- a) महाभारतस्य प्रणेता कः? श्रीमद्भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि विद्यते?
- b) तमोगुणः कस्मात् जायते? तमसि विवृद्धौ के जायन्ते?
- c) प्रमाथीनि इन्द्रियाणि कस्य मनः प्रसभं हरन्ति?
- d) सत्त्वगुणस्य स्वरूपं वर्णयताम्।
- e) नरकस्य द्वाराणि कतिविधानि? कानि च तानि?
- f) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारेण मनसः स्वरूपं कीदृशं भवति?
- g) कीदृशाः आहाराः सात्त्विकप्रियाः?

[Turn Over]

- h) व्यवसायात्मिका अव्यवसायात्मिका च बुद्धिः कीदृशाः?
- i) किमर्थं अर्जुनः पूर्वजन्मनः वृत्तान्तं स्मर्तुं न शक्नोति?
- j) इह जगति केन सदृशं पवित्रं न विद्यते? तत् केन प्राप्यते?
- k) 'यत्तपस्यसि कौन्तेयः' कौन्तेयः इति पदेन कः सम्बोधितः? तस्य एवंविधस्य नाम्नः किं कारणम्?
- l) बद्धिः आदर्शश्च केन आव्रियते?
- m) श्रीमद्भगवद्गीतायाः प्रसिद्धयोः द्वयोः टीकाकारयोः नाम उल्लिख्यताम्?
- n) व्युत्पत्तिनिर्देशं कुरु—धार्तराष्ट्राः जिजीविषामः।
- o) शून्यस्थलं पूर्णं कुरुः
- i) स्थितप्रज्ञस्य का _____ समाधिस्थस्य केशव।
- ii) _____ कौन्तेय दुष्पूरणानलेन च।

2. Answer any four of the following questions:

4×5=20

अधोदृतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः।

a) Translate into Bengali or English:

- i). क्लैवं मास्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परन्तप॥

OR

- ii) योगस्थः कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनञ्जय।
सिद्ध्यसिद्ध्योः समो भूत्वा समत्वं योग उच्यते॥

b) Write short notes on any two of the following:

2×2½=5

- i) रजोगुणः
- ii) धर्मक्षेत्रः
- iii) वार्ष्णेयः
- iv) तामसिकः आहारः
- c) 'छित्त्वेन संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत...' कस्य वाक्यमिदं? 'भारत' इति पदेन कः सम्बोधितः? 'भारत' पदस्य व्युत्पत्तिः निर्णीयताम्? केन अज्ञानसम्भूतं संशयं छित्त्वा योगमातिष्ठति?
- d) केन कथं कुत्र ज्ञानं लभते?
- e) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं ईश्वरे सर्वकर्मणिष्णम् इति तत्त्वं व्याख्यायताम्।
- f) भगवद्गीतायाः षष्ठाध्यायानुसारेण योगी कीदृशं आसनं देशं शरीरञ्च धारयन् योगं युञ्जात्?
- g) "आत्मव्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते"—अत्र उल्लिखितस्य स्थितप्रज्ञशब्दस्य व्याख्या कार्या।

3. Answer any two of the following questions.

One must be written in Sanskrit Language with Devanāgarī Script:

2×10=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरता तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च लेख्यम् :

- a) श्रीमद्भगवद्गीतायाः सात्त्विकी-राजसी-तामसी-बुद्धेः स्वरूपं प्रदर्शय?

- b) श्रीमद्भगवद्गीतायाः सप्तदशाध्यायानुसारेण तपसः भेदं प्रदर्श्य
तेषां स्वरूपं विव्रियताम्?
- c) श्रीमद्भगवद्गीतायाः द्वादशाध्यायानुसारेण क एव भगवतः प्रियः?
आलोच्यताम्।
- d) Explain in Sanskrit with Devanāgarī Script :
- i) इन्द्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नाविमिबाम्भसि॥

OR

- ii) इन्द्रियाणि पराण्याहरिन्द्रियेभ्यः परमनः।
मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धेः परतस्तु सः॥
-